

oever. Dan stond zij den wintervorst toe haren golvenden boezem met marmerhard ijs te ompantseren, dan weerde zij de vaartuigen, dan was het kermis op haar breede vlakte. Dan brachten geen booten de landlieden van verre, maar bonden zij de schaatsen aan en zzzt! zzzt! ging het, in groote slingers, naar de markt. Het zal zóó niet meer zijn. Breed is de Waterweg uitgegraven en vloed en ebbe doen hunnen invloed gevoelen tot ver voorbij de stad. En waar eens stedeling en landman de schaats aanbond bij de mare: „De rivier ligt dicht”, daar varen nu bij Siberischen vorst de grootste schepen uit alle landen ongehinderd tot aan de kaden.

Kleine fouten ontbreken niet; de stroom heeft aan de stad harer gunsten niet enkel lief gegeven om haar het leed te sparen. Vanwaar anders die eeuwige, vettige, bruine modder, die straten en bruggen bedekt, behalve (en dit nog niet eens zonder voorbehoud!) op den warmsten zomer- en op den koudsten winterdag? Het is de Maasmodder, die zij haar gunsteling niet sparen kan, plakkende, glijdende, klonterige klei.

Vanwaar verder dat bijzonder egoïsme van het Rotterdamsche straatverkeer? Wil niet de rivier altijd vooruit, verder naar zee, en sleept zij niet alles mede, werpt zij niet alles omver wat haar daarin tracht te hinderen? Zoo ook de stad. Het is niet aan te raden er zijn eigen rechten gang te willen gaan, alles heeft er een doel, waar het op aanstreeft, ongeacht wat zich in den weg bevindt. Staat gij toevallig tusschen dat doel en den strever, des te erger voor u, omvergelopen zult ge worden, en voor ge uwer verontwaardiging lucht geven kunt, heeft uw beleediger reeds met even weinig complimenten een tweeden hinderpaal uit zijn weg geruimd. Zoo moet gij er wel toe komen om òf u door de menigte te wringen en zigzag uwen weg te vervolgen òf voor te wenden, dat gij zelf een even gewichtig doel hebt en mede omver te loopen met uwe naasten. Pas dan echter op voor een collisie met iemand, die óók haast heeft! —

Zóó strekt zich de stad Rotterdam langs den Maasoever uit. Van de drie groote kasteelen, in oude tijden op deze plek gegrondvest: Honingen, Bulgerstein, Wena, werden groote dijken aangelegd; wegen, die het water stuitten en het verkeer onderhielden. Toen vestigde zich een arme visschersbevolking tegen den dijk en bouwde er een tweeden kleineren bij: den Visschersdijk. Daar kabbelden de Maasgolven tegen op de plaats, waar nu de pantoffelparade heerschappij voert, een voor het water voor eeuwig verloren gebied. Toen ontstond een visschersdorp; toen vielen de visschersschepen, later de visschersvloot binnen en het dorp breidde zich allengs uit. De rivier droeg grond aan tegen de stevige dijken, toen vielen de handelsschepen, later de handelsvloot binnen in de veilige haven; zóó ontstond daar een welvarende handelsstad. En de rivier stroomde voort, voort en bood hare rijke schatten ter ontginning aan de bewoners harer zijden; zij aarzelden niet en zóó bloeide de stad en zal bloeien, zoolang zij den innigen band onverbreekbaar houdt, die haar gansche wezen samenkluisert aan het onverwelkbaar lichaam der altijd jonge Maasnymph!

---